

महाराष्ट्र विधानपरिषद
दिवसाच्या कामकाजाचा क्रम
गुरुवार, दिनांक ११ जुलै, २०२४
(सकाळी ११.०० ते ११.४५ वाजता)

लक्षवेधी सूचना — (म.वि.प. नियम १०१ अन्वये) —

(मंगळवार, दिनांक २ जुलै, २०२४, बुधवार, दिनांक ३ जुलै, २०२४, गुरुवार, दिनांक ४ जुलै, २०२४, शुक्रवार, ५ जुलै, २०२४, सोमवार, दिनांक ८ जुलै, २०२४ व बुधवार, दिनांक १० जुलै, २०२४ रोजीच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेल्या प्रलंबित लक्षवेधी सूचना) —
[अनुक्रमांक (१)] —

(१) **अॅड.अनिल परब, वि.प.स.** पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे **मुख्यमंत्र्यांचे** लक्ष वेधतील :-

"मुंबईतील धारावी येथील QC-१ राजाबली चाळ, टी जंक्शन येथील CTS क्र.३४९ येथे मोठ्या प्रमाणावर अनधिकृत वाणिज्यिक गाळ्यांचे बांधकाम करण्यात आल्याचे माहे जून, २०२४ च्या पहिल्या आठवड्यात निदर्शनास येणे, मुंबई महानगरपालिकेच्या जी-उत्तर प्रभागाने सदरहू अनधिकृत बांधकामा प्रकरणी नियम ३५४ (अ) स्टॉप वर्क नोटिस दिनांक २१ मार्च, २०१८ रोजी संबंधितांना बजावली असल्याचे उघडकीस येणे, सदरहू नोटीशीच्या अनुषंगाने समाधानकारक उत्तर प्राप्त न झाल्याने मुंबई महानगरपालिकेने सदरहू अनधिकृत बांधकाम निष्कासित करण्याचे आदेश दिनांक १० मे, २०१८ रोजी दिलेले असणे, तथापि निष्कासन आदेश निर्गमित होऊन सहा वर्षांचा कालावधी लोटूनसुद्धा सदरहू अनधिकृत बांधकाम पाडण्याच्या अनुषंगाने कोणतीही कारवाई करण्यात आलेली नसणे, सदरहू अनधिकृत गाळ्यांना विद्युत जोडणी मिळावी याकरिता करण्यात आलेल्या अर्जाच्या अनुषंगाने बेस्ट प्रशासनाने सकारात्मक भूमिका घेतली असल्याचे निदर्शनास येणे, सदरहू अनधिकृत बांधकामे निष्कासित करण्यासंदर्भात स्थानिक नगरसेवकाने मुंबई महानगरपालिका प्रशासन तसेच बेस्ट प्रशासनाशी वेळोवेळी पत्रव्यवहार देखील केलेला असणे, तथापि याप्रकरणी संबंधित प्रशासनाने कोणतीही ठोस कारवाई केलेली नसणे, याप्रकरणी सखोल चौकशी करून दोषी अधिकाऱ्यांविरुद्ध कडक कारवाई करण्याची

आवश्यकता तसेच संबंधित गाळे मालकाविरुद्ध नियम ४७५ (अ) अन्वये कारवाई करण्याची नितांत गरज, याबाबत शासनाने तातडीने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

(गुरुवार, दिनांक ४ जुलै, २०२४, शुक्रवार, ५ जुलै, २०२४, सोमवार, दिनांक ८ जुलै, २०२४, मंगळवार, दिनांक ९ जुलै, २०२४ व बुधवार, दिनांक १० जुलै, २०२४ रोजीच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेल्या प्रलंबित लक्षवेधी सूचना) — [अनुक्रमांक (२) ते (४)] —

(२) श्री.विजय ऊर्फ भाई गिरकर, वि.प.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे **मुख्यमंत्र्यांचे** लक्ष वेधतील :-

"मुंबईतील परळ येथे असलेल्या बी.आय.टी. चाळीत भारतरत्न डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांनी दीर्घकाळ वास्तव्य केले असणे, परळच्या बी.आय.टी. चाळ क्र. १ येथील घर क्र. ५० आणि ५१ हे अनेक ऐतिहासिक घटनांचे साक्षीदार बनले असणे, याच ठिकाणाहून ते इंग्लंड येथील गोलमेज परिषदेला तसेच पुणे करारासाठी गेले असणे, अशा ऐतिहासिक घटनांचे साक्षीदार बनलेल्या या चाळीतील त्यांच्या निवासस्थानाचे आंतरराष्ट्रीय स्मारक करण्याची घोषणा तत्कालीन राज्य सरकारने केली असल्याची बाब निदर्शनास येणे, परंतु तीन वर्षांनंतरही हे स्मारक अद्याप कागदावरच असल्याचे समोर येणे, याठिकाणी स्मारक व्हावे अशी आंबेडकरी चळवळीतील बांधवांकडून मागील अनेक वर्षांपासून मागणी केली जात असणे, स्मारक उभारण्यात होत असलेल्या दिरंगाईमुळे आंबेडकरी जनतेच्या मनामध्ये शासनाप्रती निर्माण झालेली असंतोषाची भावना, भारतरत्न डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या वास्तव्याने पावन झालेल्या परळ येथील बी.आय.टी चाळीतील वास्तुचे जतन करण्यासाठी सदर स्मारकाचे बांधकाम लवकरात लवकर सुरू करण्याची नितांत आवश्यकता, याबाबत शासनाने करावयाची कार्यवाही व शासनाची भूमिका."

(३) **सर्वश्री सुनिल शिंदे**, विक्रम काळे, एकनाथराव खडसे, अशोक ऊर्फ भाई जगताप, सत्यजीत तांबे, **वि.प.स.** पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे **उप मुख्यमंत्र्यांचे** लक्ष वेधतील :-

"पुणे येथील कल्याणीनगर एअरपोर्ट रस्त्यावर दिनांक १९ मे, २०२४ रोजी पहाटे एका भरधाव अलिशान चारचाकी गाडीने दुचाकीला दिलेल्या

धडकेत दोन निष्पाप अभियंत्याचा झालेला दुर्दैवी मृत्यू, या गाडीच्या अल्पवयीन चालकाने मद्य प्राशन केले असणे, तसेच त्याने गाडी चालविण्याचे प्रशिक्षण घेतले नसणे आणि मोटारवाहन चालवण्याचा परवानाही नसणे, मुलगा अल्पवयीन असतानाही वडीलांनी मुलाला चालविण्यास दिलेले वाहन, तसेच हॉटेल मालक आणि व्यवस्थापकाने मद्य पुरविण्यापूर्वी मुले अल्पवयीन असल्याची न केलेली खात्री, जळगाव तालुक्यातील रामदेववाडी येथे दिनांक ७ मे, २०२४ रोजी श्रीमंताच्या दोन मुलांनी मद्यधुंद अवस्थेत कारची रेस खेळताना दिलेल्या धडकेत एकाच कुटुंबातील चार जणांचा झालेला मृत्यू, सदर घटनेला एक महिना लोटला तरीदेखील संशयीत आरोपींना पोलीसांनी न केलेली अटक, आरोपींना तात्काळ अटक न केल्यास एमआयडीसी पोलीस ठाण्यावर आक्रोश मोर्चा काढण्याचा स्थानिक नागरीकांनी दिलेला इशारा, या घटनेत गांजा आढळून आलेला असतानाही फिर्यादित त्याचा न केलेला उल्लेख, तसेच नागपूर येथील वाठोडा पोलीस ठाण्याच्या हद्दीतील दिघोरी चौकाजवळ एका कारचालकाने मद्यधुंद अवस्थेत नियंत्रण सुटल्याने फुटपाथवर झोपलेल्या ९ जणांना चिरडल्याची घटना दिनांक १६ जून, २०२४ रोजी वा त्या सुमारास घडली असणे, या घटनेमध्ये दोघांचा मृत्यू झाला असून पाच जण गंभीर जखमी झाले असणे, यामध्ये एका लहान मुलीचा व महिलेचा जागीच मृत्यू झालेला असून उपचारादरम्यान आणखी एकाचा मृत्यू झाल्याची बाब निदर्शनास येणे, या अपघातानंतर गाडीचालक घटनास्थळावरून फरार झाला असणे, उक्त अपघातांमध्ये कारचालक मद्यधुंद असल्याचे निदर्शनास येणे तसेच याप्रकरणी शासनाचे होत असलेले अक्षम्य दुर्लक्ष, परिणामी सर्वसामान्य नागरीकांमध्ये निर्माण झालेली संतापाची भावना व तीव्र असंतोष, यास्तव उक्त प्रकरणी पारदर्शक चौकशी करून दोषी असलेल्यांवर कठोर कारवाई करण्याबाबत शासनाने तातडीने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

(४) **श्री.एकनाथराव खडसे, वि.प.स.** पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे **उप मुख्यमंत्र्यांचे** लक्ष वेधतील :-

"जळगांव जिल्ह्यातील हतनुर पाटबंधारे प्रकल्पासाठी विशिष्ट तलांकापर्यंत भुसंपादन होणे, पुर्ण पातळीपर्यंत पूर आल्यावर संपादीत जमिनीच्या वरील तलाकांवरील जमिनी पाण्याखाली जाणे, त्या जमिनीतील

पिकांचे वारंवार नुकसान होणे, अशा नुकसानग्रस्त जमिनीसाठी भरपाई देणे, अशा जमिनी संपादनासाठी शासनाने दिनांक २१ सप्टेंबर, २०१२ मध्ये स्तुत्य शासननिर्णय घेऊन कार्यवाही करण्याबाबत आदेश देणे, सन २०२२ मध्ये आयआयटी मुंबईकडून याबाबत झालेला अभ्यास, सदर अहवाल स्विकारून ऐनपुर, निंबोल ता.रावेर व मुक्ताईनगर तालुक्यातील शेतजमिनी व निवासी घरे संपादन करण्याची आवश्यकता तसेच सन १९५९ मध्ये जळगांव जिल्ह्यात पूर्णा नदीला आलेल्या महापुरात नदीकाठावरील मुक्ताईनगर तालुक्यातील ११ गावे युद्ध पातळीवर स्थलांतरित करणे, सदर गावांना पुरग्रस्त म्हणून असलेला दर्जा, अद्यापही या गावांच्या भूमी अभिलेख विभागाकडे नोंद न करणे, मालमत्तेचे ७/१२ उतारा मिळत नसल्याने खरेदी-विक्रीचे व्यवहार न होणे, सदर गावांना प्रकल्पग्रस्त दर्जा देऊन प्रकल्पग्रस्त दाखले व नागरी सुविधा देण्याची आवश्यकता, याबाबत शासनाने तातडीने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

(सोमवार, दिनांक ८ जुलै, २०२४, मंगळवार, दिनांक ९ जुलै, २०२४ व बुधवार, दिनांक १० जुलै, २०२४ रोजीच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेल्या प्रलंबित लक्षवेधी सूचना) — [अनुक्रमांक (५) ते (८)] —

(५) **सर्वश्री. अरुण लाड**, सतेज ऊर्फ बंटी पाटील, अभिजीत वंजारी, राजेश राठोड, सुधाकर अडबाले, **वि.प.स.** पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे **उप मुख्यमंत्र्यांचे** लक्ष वेधतील :-

"राज्यात २२०० खाजगी उपसा जलसिंचन योजना असणे, शेतकऱ्यांनी मोठ्या कष्टाने या योजनांचा पैसा उभा केला असून काही शेतकऱ्यांनी आपली घरे व शेतीवाडी बँकांकडे गहाण ठेऊन या सिंचन योजना उभ्या करणे, परंतु शासनाने नुकतीच पाणीपट्टी दरवाढ केल्यामुळे या योजनेतील शेतकऱ्यांवर केलेला अन्याय, तसेच शासनाच्या पाटबंधारे विभागाने पाणीपुरवठा संस्थासह व्यक्तिगत कृषी पंप धारकांना जलमापक यंत्र बसविण्याची सक्ती करणे, जे कृषी पंपधारक जलमापक मीटर बसविणार नाहीत त्यांना २० पट दंडाची आकारणी करून सदर रकमेची वसूली करण्यासाठी त्यांच्यावर सक्ती करण्यात येणे, सदर दरवाढीबाबत प्राधिकरणाने शेतकऱ्यांना कोणत्याही सूचना न देणे, परिणामी, या

शेतकऱ्यांमध्ये पसरलेला तीव्र असंतोष, खाजगी उपसा सिंचन योजनांचे राज्याच्या विकासासाठी योगदान विचारात घेता शासनाने या योजनांना मदत करावी व या योजनांसाठी शेतकऱ्यांनी घेतलेले कर्ज माफ करावे अशी शेतकऱ्यांची होत असलेली मागणी, शासनाने वाढविलेली पाणीपट्टी दरवाढ रद्द करण्याबाबत तसेच जलमापक यंत्र बसविण्यास शेतकऱ्यांकडून होत असलेला विरोध, याबाबत शासनाने तातडीने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

(६) **सर्वश्री अशोक ऊर्फ भाई जगताप**, सत्यजीत तांबे, अभिजीत वंजारी, प्रसाद लाड, सतेज ऊर्फ बंटी पाटील **वि.प.स.** पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे **उप मुख्यमंत्र्यांचे** लक्ष वेधतील :-

"मुंबई शहरामध्ये बी.ई.एस.टी. च्या मार्फत वीज पुरवठा करीत असणे, मुंबई शहरामध्ये १०.५० लाख ग्राहक असणे, त्यामध्ये ७० टक्के घरगुती तसेच ३० टक्के उद्योग धंद्यांसाठी वीज पुरवठा करण्यात येत असल्याचे माहे जून, २०२४ रोजी वा त्या सुमारास निदर्शनास आले असणे, सर्व ग्राहकांनी स्मार्ट मीटर लावणे आवश्यक असल्याचा निर्णय बेस्ट प्रशासनाने घेतला असल्याचे समजते, त्यांच्या आदेशानुसार ४ महीन्यांपासून रहिवाश्यांना स्मार्ट मीटर लावण्याचे काम सुरु असणे, इलेक्ट्रीक अधिनियम, २००३ च्या तरतूदीनुसार ज्या ठिकाणी ग्राहकाला चांगल्या सुविधा मिळतील त्या वीज कंपन्यांकडून ते वीज घेऊ शकतात, याबाबत कोणीही नागरिकांना जबरदस्ती करू शकत नसणे, सायन कोळीवाडा विभागात ज्या नागरिकांनी स्मार्ट मीटर लावले असणे त्यांच्याकडे मीटरचे पैसे मागितले जात असणे तसेच स्मार्ट मीटर लावल्यानंतर ग्राहकांना ५ पटीने जास्त वीजेची बिल येत असल्याच्या तक्रारी स्थानिक रहिवाश्यांकडून करण्यात येणे, तसेच महावितरणाकडून राज्यातील २.२५ कोटी वीज ग्राहकांना स्मार्ट प्रीपेड मीटर्स लावण्यासाठी २७००० कोटी रुपये म्हणजे प्रति मीटर १२००० खर्च केले जाणे, यापैकी २००० कोटी म्हणजे प्रति मीटर फक्त रुपये ९०० अनुदान केंद्र सरकारकडून मिळणे, उरलेली सर्व रक्कम महावितरण कंपनीला कर्जरूपाने उभी करावी लागणार असल्याने खर्चाची भरपाई वीजग्राहकांना दरवाढीच्या स्वरूपात मोजावी लागणे, याबाबत आवश्यक ती कार्यवाही करण्याची विनंती रहिवाशांनी शासनाकडे करणे, परंतु, शासनाचे याकडे होत असलेले अक्षम्य दुर्लक्ष, त्यामुळे स्मार्ट मीटर्सला होणारा विरोध लक्षात घेता स्मार्ट मीटर

लावण्याबाबतचा निर्णय तातडीने रद्द करून नागरिकांना योग्य न्याय देण्यासंदर्भात शासनाने तातडीने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

(७) **श्री.गोपिचंद पडळकर, वि.प.स.** पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे **सहकार मंत्र्यांचे** लक्ष वेधतील :-

"सांगली जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँकेत मोठ्या प्रमाणात गैरकारभार झाला असल्याचे माहे जून, २०२४ च्या सुमारास निदर्शनास येणे, सांगली जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँकेत बोगस कर्ज वाटप केलेल्या कर्जदार संस्था व संबंधितांवर गुन्हे दाखल करण्याची आवश्यकता, बोगस दाखल्यांच्या आधारे भरती झालेल्या तांत्रिक अधिकाऱ्यांना बडतर्फीची कारवाई करण्याची आवश्यकता, बँकेच्या ताब्यात असलेली मालमत्ता परस्पर वापरण्यात येत असून याबाबतची चौकशी करण्याची होत असलेली मागणी, यांसह इतर अन्य मागण्यांसाठी स्थानिक लोकप्रतिनिधी, शेतकरी संघटना, शेतकऱ्यांकडून चाबूक मोर्च्याचे आयोजन दिनांक २५ जून, २०२४ रोजी सांगली जिल्हा मध्यवर्ती बँकेसमोर करण्यात येणे, उक्त मागणीच्या अनुषंगाने याबाबत शासनाने तातडीने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

(८) **सर्वश्री ज्ञानेश्वर म्हात्रे,** किरण सरनाईक, जयंत आसगावकर, निरंजन डावखरे, **वि.प.स.** पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे **शालेय शिक्षण मंत्र्यांचे** लक्ष वेधतील :-

"शासनाच्या शिक्षण विभागाच्या शासन परिपत्रकानुसार स्वयं अर्थसहाय्य तत्वावर मान्यता प्राप्त शाळांना इयत्ता ६ वी ते १२ वी अशी दर्जावाढ तसेच इयत्ता १ ली ते १२ वी पर्यंत नवीन परवानगीसाठी लागणारी अट, ३१ वर्षांचा नोंदणी करारनामा शिथिल करण्याची आवश्यकता, रुपये १५ लाखांची मुदतठेव व चलन रुपये दीड लाख भरण्याची असलेली जाचक अट, याबाबतचे संस्था चालकांचे प्रस्ताव शासन स्तरावर सन २०२० पासून प्रलंबित असणे, सन २०१० ते २०१९ पर्यंत शासनाने ५ हजार चलन व ५ वर्षांचा करारनामा व मुदतठेव रक्कम ५ लाख रुपये या अटी पुन्हा लागू करणे, इरादा पत्र न देता प्रत्यक्षात परवानगी देण्यात यावी, अशी मागणी असणे, दिनांक ३० ऑगस्ट, २०२३ रोजी महाराष्ट्र राज्य शिक्षण मंडळाचे अध्यक्ष, अधिकारी व सर्व संस्था चालकांच्या बैठकीत वरील अटी शिथिल करण्याबाबत चर्चा होणे, शिक्षण मंत्र्यांकडे सदर जाचक अटी शिथिल

करण्याबाबतचा प्रस्ताव पाठविला जाणे, परंतु अद्याप या प्रश्नांवर कोणताही निर्णय न घेणे, त्यामुळे संस्थाचालकांमध्ये व शाळेमध्ये शिक्षण घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांच्या पालकांमध्ये शिक्षण विभागाच्या प्रती चीड व असंतोष निर्माण होणे, याबाबत शासनाने केलेली वा करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना आणि शासनाची प्रतिक्रिया."

(बुधवार, दिनांक १० जुलै, २०२४ रोजीच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेल्या प्रलंबित लक्षवेधी सूचना) – [अनुक्रमांक (९) ते (११)] –

(९) सर्वश्री प्रवीण दटके, निलय नाईक, वि.प.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे **मुख्यमंत्र्यांचे** लक्ष वेधतील :-

"नागपूर महानगरपालिकेच्या कर विभागामार्फत शहरातील शेकडो नागरिकांना बोगस आणि चुकीच्या पद्धतीने मालमत्ता कराची आकारणी झाल्याची बाब वारंवार निदर्शनास येत असणे, गांधीबाग झोन अंतर्गत ढोंढबा चौक, खदान, हंसापुरी येथील श्री.नायक यांच्या नावाने महानगरपालिकेच्या मालमत्ता कर व करवसुली विभागाकडून सन २०१६ ते २०२४ या ८ वर्षांच्या थकीत मालमत्ता कराची २६,३८४ रुपयांची कर पावती देण्यात आलेली असणे, परंतु या व्यक्तीच्या नावावर स्वतःचे घर नसतानाही त्याला महानगरपालिकेच्या कर विभागाने कर पावती दिलेली असणे, तसेच जिथे त्यांचे घर नाही त्या पत्त्यावर डिमांड आली असणे तथा वडिलांच्या नावावरील घराच्या कराची पावती उतारल्याला वारसांची नावे लागली नसताना मुलांना कर पावती पाठवली जाणे, भालदारपुरा येथील घर नं ८११ या पत्त्यावर वेगळ्याच नावाने सक्तीने कर पावती दिली असणे, अनेक लोकप्रतिनिधींनाही अशी कर पावती दिल्याने महानगरपालिकेच्या कर विभागाची अनागोंदी कार्यप्रणाली उघड झाली असणे, सदर प्रकरणाची चौकशी करण्याबाबत स्थानिक लोकप्रतिनिधींनी केलेल्या लेखी तक्रारीची दखल घेतली नसणे, सदर प्रकरणाची सखोल चौकशी करणे तसेच सदोष कर आकारणीने नागरिकांना होणारा नाहक त्रास थांबविण्यासाठी याबाबत शासनाने तातडीने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

(१०) श्री.राजहंस सिंह, वि.प.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे मुख्यमंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

"मुंबई शहर व उपनगराला सध्या होत असलेला पाणीपुरवठा अपुरा पडत असल्याची गंभीर बाब समोर येणे, मुंबई शहर व उपनगराला मोडकसागर, तानसा, अप्पर वैतरणा, मध्य वैतरणा, तुळशी, विहार व भातसा या सात धरणांच्या माध्यमातून दररोज ३८५० दशलक्ष लिटर पाणी पुरवठा केला जात असणे, वाढत्या लोकसंख्येच्या तुलनेमध्ये या सात धरणांमधून होत असलेला पाणी पुरवठा मुंबईकरांसाठी कमी भासत असणे, मुंबई महानगरपालिकेच्या माध्यमातून पालघर जिल्ह्यातील वाडा तालुक्यातील ओगदे गावाजवळील गारगाई नदीवर येथील नियोजित गारगाई धरण प्रकल्प प्रस्तावित असणे, माधवराव चितळे समितीच्या शिफारसीनुसार पालिकेने गारगाई पाणीपुरवठा प्रकल्प हाती घेतलेला असणे, सदर नियोजित धरणाच्या माध्यमातून मुंबईला ४०० दशलक्ष लिटर पाणी पुरवठा होणार असल्याचे प्रस्तावित असणे, संबंधित विभागाकडून आवश्यक परवानगी मिळत नसल्याकारणाने सदर प्रकल्पाला गती मिळत नसणे, प्रस्तावित धरणासाठी जमीन अधिग्रहण व गारगाई नदीजवळील व प्रस्तावित धरणाच्या परिसरातील गावांच्या पुनर्वसनाचा प्रश्न व इतर समस्यांमुळे गारगाई प्रकल्प रखडत असणे, सदर प्रकल्पाच्या पूर्णत्वाने मुंबई शहर व उपनगरातील पाण्याचे गंभीर प्रश्न मार्गी लावण्यासाठी गारगाई पाणीपुरवठा प्रकल्प पूर्ण करण्याच्या दृष्टीने शासनाने ठोस कार्यवाही करण्याची आवश्यकता व शासनाची प्रतिक्रिया."

(११) श्री.शशिकांत शिंदे, वि.प.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे मुख्यमंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

"बृहन्मुंबई महानगरपालिकेतर्फे मुंबई शहरातील बरेच रस्ते नादुरुस्त असून या रस्त्याच्या काँक्रीटकरणेसाठी मुख्यमंत्री यांनी ३९७ किलोमीटर रस्त्याच्या काँक्रीटकरणाची घोषणा करणे, माहे जानेवारी, २०२३ मध्ये या प्रकल्पाचे उद्घाटन भारताचे मा.पंतप्रधान यांच्या हस्ते करण्यात आले असणे, या प्रकल्पाचे काम रोडवे सोल्युशन्स इंडिया इन्फ्रा लिमिटेड (आरएसआयएल) या कंपनीला माहे जानेवारी, २०२३ मध्येच देण्यात येणे, सुमारे ८ महिन्यांपेक्षा जास्त कालावधी होऊन सुध्दा या कंपनीला वर्क ऑर्डर देऊन सुध्दा अद्यापही प्रकल्पाचे काम सुरु केले नसल्यामुळे तेथील

नागरीकांमध्ये पसरलेला तीव्र असंतोष, सदर कंपनीला टर्मिनेशनची नोटीस महानगरपालिकेने बजावली असून या कंपनीविरुद्ध कार्यवाही करण्याची व या कंपनीला काळ्या यादीत टाकण्याची तसेच या कंपनीने भरलेली अनामत रक्कम जप्त करण्याची लोकप्रतिनिधींनी केलेली मागणी, याबाबत शासनाने तातडीने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

(दुपारी १२.०० वाजता)

एक : प्रश्नोत्तरे

दोन : शासकीय विधेयक —

विधानसभेने संमत केल्याप्रमाणे — विधेयक विचारात घेणे :-

"सन २०२४ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक १९ - महाराष्ट्र (द्वितीय पुरवणी) विनियोजन विधेयक, २०२४"

तीन : कागदपत्रे सभागृहाच्या पटलावर ठेवणे —

(१) उप मुख्यमंत्री तथा वित्त मंत्री : "लिंगभाव अर्थसंकल्प विवरणपत्र (Gender Budget Statement) व बाल अर्थसंकल्प विवरणपत्र (Child Budget Statement) २०२४-२०२५ हे प्रकाशन" सभागृहासमोर ठेवतील.

(२) मृद व जलसंधारण मंत्री : महाराष्ट्र जलसंधारण महामंडळ, छत्रपती संभाजीनगर यांचे सन २०१५-२०१६, सन २०१६-२०१७, सन २०१७-२०१८ व सन २०१८-२०१९ या कालावधीच्या लेख्यांवरील भारताचे नियंत्रक व महालेखापरिक्षण यांचा अलग लेखा अहवाल सभागृहासमोर ठेवतील.

(३) कामगार मंत्री

- : १) "परभणी-हिंगोली जिल्हा माथाडी व असंरक्षित कामगार मंडळ, परभणी यांचे सन २०१९-२०२० व २०२०-२०२१ या वर्षांचे अनुक्रमे सोळावा व सतरावा वार्षिक अहवाल" सभागृहासमोर ठेवतील.
- २) "सांगली जिल्हा माथाडी व असंरक्षित कामगार मंडळ यांचा सन २०२१-२०२२ या वर्षाचा छत्तीसावा वार्षिक अहवाल" सभागृहासमोर ठेवतील.
- ३) "जालना जिल्हा माथाडी व असंरक्षित कामगार मंडळ, जालना यांचा सन २०२१-२०२२ या वर्षाचा तेहतीसावा वार्षिक अहवाल" सभागृहासमोर ठेवतील.
- ४) "दि रेल्वे गुडस् क्लिअरिंग अँड फॉरवर्डिंग एस्टॅब्लिशमेंटस् लेबर बोर्ड, मुंबई यांचा सन २०२१-२०२२ या वर्षाचा पंचेचाळीसावा वार्षिक अहवाल" सभागृहासमोर ठेवतील.
- ५) "पुणे माथाडी, हमाल व इतर श्रमजीवी कामगार मंडळ यांचा सन २०२१-२०२२ या वर्षाचा बेचाळीसावा वार्षिक अहवाल" सभागृहासमोर ठेवतील.
- ६) "भंडारा व गोंदिया जिल्हा माथाडी, हमाल व असंरक्षित कामगार मंडळ, भंडारा यांचे सन २०२१-२०२२ व सन २०२२-२०२३ या वर्षांचे लेखा परिक्षण व वार्षिक अहवाल" सभागृहासमोर ठेवतील.

- ७) "कापूस बाजार कामगार मंडळ यांचा सन २०२१-२०२२ या वर्षाचा पन्नासावा वार्षिक अहवाल" सभागृहासमोर ठेवतील.
- ८) "मुंबई लोखंड व पोलाद कामगार यांचा सन २०२१-२०२२ या वर्षाचा बावन्नावा वार्षिक अहवाल" सभागृहासमोर ठेवतील.
- ९) "जळगाव माथाडी व असंरक्षित कामगार मंडळ, जळगाव यांचा सन २०२१-२०२२ या वर्षाचा वैधानिक लेखापरिक्षण व कामकाज अहवाल" सभागृहासमोर ठेवतील.
- १०) किराणा बाजार आणि दुकाने माथाडी मंडळ यांचा सन २०२२-२०२३ या वर्षाचा त्रेपन्नावा वार्षिक अहवाल" सभागृहासमोर ठेवतील.
- ११) "लातूर आणि उस्मानाबाद जिल्हा माथाडी व असंरक्षित कामगार मंडळ, लातूर यांचे सन २०२१-२०२२ व सन २०२२-२०२३ या वर्षांचे एकतीसावा व बत्तीसावा वार्षिक अहवाल" सभागृहासमोर ठेवतील.
- १२) "धुळे-नंदुरबार जिल्हा माथाडी व असंरक्षित कामगार मंडळ, धुळे यांचा सन २०२०-२०२१ व सन २०२१-२०२२ या वर्षांचा बत्तीसावा व तेहतीसावा वार्षिक अहवाल" सभागृहासमोर ठेवतील.

- १३) "अमरावती जिल्हा माथाडी व असंरक्षित कामगार मंडळ, अमरावती यांचा सन २०२१-२०२२ या वर्षाचा वार्षिक अहवाल" सभागृहासमोर ठेवतील.
- १४) "नाशिक माथाडी व असंरक्षित कामगार मंडळ, नाशिक यांचा सन २०२१-२०२२ या वर्षाचा सदतीसावा वार्षिक अहवाल" सभागृहासमोर ठेवतील.
- १५) "महाराष्ट्र मच्छीमारी उद्योगातील मच्छीमार आणि इतर श्रमजीवी कामगार मंडळ यांचा सन २०२१-२०२२ या वर्षाचा आठवा वार्षिक अहवाल" सभागृहासमोर ठेवतील.
- १६) "बीड जिल्हा माथाडी व असंरक्षित कामगार मंडळ, बीड यांचा सन २०२१-२०२२ व सन २०२२-२०२३ या वर्षाचा पंचवीसावा व सव्वीसावा वार्षिक अहवाल" सभागृहासमोर ठेवतील.
- १७) "धातू (लोखंड व पोलाद वगळून) आणि कागद बाजार व दुकाने माथाडी कामगार मंडळ, मुंबई यांचा सन २०२१-२०२२ या वर्षाचा एकोणपन्नासावा वार्षिक अहवाल" सभागृहासमोर ठेवतील.
- १८) "कोल्हापूर जिल्हा माथाडी व असंरक्षित कामगार मंडळ, कोल्हापूर यांचा सन २०२१-२०२२ या वर्षाचा वार्षिक अहवाल" सभागृहासमोर ठेवतील.

- १९) "मुंबई भाजीपाला बाजार असंरक्षित कामगार मंडळ, मुंबई यांचे सन २०२१-२०२२ व सन २०२२-२०२३ या वर्षांचा सदतीसावा व अडतीसावा वार्षिक अहवाल" सभागृहासमोर ठेवतील.
- २०) "नागपूर जिल्हा सुरक्षा रक्षक मंडळ, नागपूर यांचा सन २०२१-२०२२ या वर्षांचा वीसावा वार्षिक अहवाल" सभागृहासमोर ठेवतील.
- २१) "रत्नागिरी जिल्हा सुरक्षा रक्षक मंडळ, रत्नागिरी यांचा सन २०२१-२०२२ या वर्षांचा वार्षिक अहवाल" सभागृहासमोर ठेवतील.
- २२) "सांगली जिल्हा सुरक्षा रक्षक मंडळ, सांगली यांचा सन २०२१-२०२२ या वर्षांचा वार्षिक अहवाल" सभागृहासमोर ठेवतील.
- २३) "औरंगाबाद जिल्हा सुरक्षा रक्षक मंडळ, औरंगाबाद यांचा सन २०२१-२०२२ या वर्षांचा वीसावा वार्षिक अहवाल" सभागृहासमोर ठेवतील.
- २४) "अहमदनगर जिल्हा सुरक्षा रक्षक मंडळ, अहमदनगर यांचा सन २०२१-२०२२ या वर्षांचा वार्षिक अहवाल" सभागृहासमोर ठेवतील.
- २५) "अमरावती जिल्हा सुरक्षा रक्षक मंडळ, अमरावती यांचा सन २०२१-२०२२ या वर्षांचा नववा वार्षिक अहवाल" सभागृहासमोर ठेवतील.

२६) "पुणे जिल्हा सुरक्षा रक्षक मंडळ, पुणे यांचा सन २०२१-२०२२ या वर्षाचा एकोणीसावा वार्षिक अहवाल" सभागृहासमोर ठेवतील.

२७) "नाशिक जिल्हा सुरक्षा रक्षक मंडळ, नाशिक यांचा सन २०२१-२०२२ या वर्षाचा अठरावा वार्षिक अहवाल" सभागृहासमोर ठेवतील.

(४) अल्पसंख्यांक विकास व औकाफ, पणन मंत्री : "राज्यातील फळे भाजीपाल्यांवरील नियमन गुजरात राज्याच्या धर्तीवर हटवा व एपीएमसीमधील व्यापाऱ्यांना या नियमांचे बंधन ठेऊ नका अशी मागणी राज्यातील व्यापाऱ्यांनी शासनाकडे करणेबाबत." या विषयावरील श्री.नरेंद्र पाटील, माजी वि.प.स. यांनी म.वि.प. नियम १०१ अन्वये उपस्थित केलेली लक्षवेधी सूचना क्रमांक १०३ वरील चर्चेच्यावेळी दिनांक २१ जुलै, २०१६ रोजी दिलेल्या आश्वासन क्रमांक ६१ नुसार अधिक माहिती सभागृहाच्या पटलावर ठेवतील.

चार : अशासकीय विधेयके व ठराव समितीचे प्रतिवृत्त सादर करणे

पाच : म.वि.प. नियम १०१ — अ अन्वये विशेष उल्लेख — (असल्यास)

- मध्यंतर -

सहा : सर्वश्री अंबादास दानवे, सतेज ऊर्फ बंटी पाटील, शशिकांत शिंदे, अॅड.अनिल परब, सर्वश्री अशोक ऊर्फ भाई जगताप, अरुण लाड, सचिन अहिर, राजेश राठोड, अभिजीत वंजारी, धीरज लिंगाडे, सुधाकर अडबाले, किरण सरनाईक, सुनिल शिंदे,

जयंत आसगावकर, वि.प.स. यांचा म.वि.प. नियम २५९ अन्वये प्रस्ताव —

"राज्यात शैक्षणिक अभ्यासक्रमात मनुस्मृतीचा समावेश करण्याचे मंत्र्यांचे उद्गार, यामुळे पालकांमध्ये पसरलेली तीव्र संतापाची लाट, मनु हा संत तुकाराम महाराज आणि संत ज्ञानेश्वर महाराजांपेक्षाही श्रेष्ठ होता, असे वक्तव्य करण्यात येणे, महिला, समाजसुधारक, विशिष्ट समाजाबाबत आणि देशाच्या स्वातंत्र्याबाबत, भडकावू व अवनामकारक वक्तव्य करणाऱ्यांना पाठीशी घालणे, राज्यातील अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, इतर मागास प्रवर्ग व विमुक्त जाती, अल्पसंख्याक विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्तीची रक्कम न मिळाल्यामुळे पालकांना सहन करावा लागलेला मनस्ताप, परदेशी शिष्यवृत्तीच्या पात्रतेसाठी अटी व मर्यादा बदलल्याने विद्यार्थ्यांमध्ये निर्माण झालेली नैराश्याची भावना, राज्यातील इतर मागास वर्गातील विद्यार्थी-विद्यार्थिनींसाठी प्रत्येक जिल्ह्याच्या ठिकाणी उभारण्यात येणाऱ्या वसतीगृहांच्या उभारणीची प्रक्रिया संथ गतीने सुरु असल्यामुळे विद्यार्थ्यांची होत असलेली गैरसोय, राज्य शासनाने बार्टी, सारथी, महाज्योती, टीआरटीआय या संस्थांच्या कामकाजात समानता आणण्याचा निर्णय घेऊनही अनेक विद्यार्थी शिष्यवृत्तीपासून वंचित राहणे, परिणामी, अनेक विद्यार्थ्यांना शिक्षण सोडण्याची वेळ येणे, सारथी, महाज्योती, बार्टी, मार्टी व इतर सर्व महामंडळाना पुरेसा निधी शासनाकडून उपलब्ध न होणे, निधी उपलब्ध झाल्यास खर्च करण्यामध्ये दिरंगाई होणे, यामुळे राज्यातील उपेक्षित वर्गाची कुचंबणा होऊन मुख्य प्रवाहात येण्यास निर्माण झालेला अडथळा, इतर महामंडळांच्या तुलनेत मौलाना आझाद विकास महामंडळांच्या निधी व सुविधांबाबत दुजाभाव होत असल्यामुळे अल्पसंख्याक समाजात पसरलेली नाराजीची भावना, डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर संशोधन व प्रशिक्षण संस्थेचे महत्त्वाचे प्रशिक्षण उपक्रम बंद पडले असल्यामुळे राज्यातील हजारो विद्यार्थी यापासून वंचित असणे, सामाजिक न्याय विभागामार्फत भोजन पुरवठा करण्यासाठी काढण्यात आलेल्या निविदा प्रक्रियेत झालेली अनियमितता, विविध समाजाच्या मागण्यांसंदर्भात शासनाची असलेली अनास्था, विविध प्रलोभने दाखवून मराठा समाजाला आरक्षणासाठी तिष्ठत ठेवल्यामुळे मराठा समाजाचा आरक्षणाचा प्रश्न अद्यापही प्रलंबित असणे, सगेसोयरे शब्दाचा अर्थ स्पष्ट न केल्याने समाजात निर्माण झालेला संभ्रम व असंतोषाचे वातावरण, जात प्रमाणपत्र पडताळणी समितीच्या मनमानी कारभारामुळे मराठा समाजातील तरुणांना भुर्दंड व प्रचंड मानसिक त्रास सहन करावा लागणे, राज्यातील धनगर, मुस्लिम व लिंगायत समाजाच्या आरक्षणाचे विषय प्रलंबित असून यासंदर्भात सुरु असलेली आंदोलने, त्यामुळे या समाजात

शासनाविरोधात असलेली तीव्र भावना, राज्यात ओबीसी समाजाची आरक्षणासंदर्भात सुरु असलेली आंदोलने व याबाबत शासनाच्या दुटप्पी भूमिकेमुळे पसरलेला असंतोष, बिहारच्या धर्तीवर राज्यामध्ये जातीनिहाय जनगणनेची समाजाच्या विविध वर्गातून होत असलेली मागणी, राज्यात गुण्या-गोविंदाने राहणारे सर्व समाज शासनाच्या चुकीच्या धोरणामुळे एकमेकांविरोधात उभे रहात असणे, दिव्यांग कल्याण विकास मंत्रालयाची घोषणा करूनही विभागास पुरेसा निधी उपलब्ध न होणे, या विभागाला पूर्ण ताकदीने कार्यान्वित करण्याबाबत शासनाला आलेले अपयश, संजय गांधी निराधार योजना, श्रावणबाळ अनुदान योजनेचे लाभार्थी तसेच विधवा, परित्यक्तांना शासकीय योजनांचे वेळेत लाभ न मिळणे, विविध समाजातील महिला व युवकांचे प्रलंबित असलेले प्रश्न, अनुसूचित जाती व अनुसूचित जमातीच्या समाजावरील अत्याचाराच्या घटना वाढत असताना शासनाचे जाणीवपूर्वक दुर्लक्ष होणे, पावसाळ्यात झोपडपट्टी तोडू नये असे मा.सर्वोच्च न्यायालयाचे स्पष्ट आदेश असतानाही भर पावसात मुंबईतील पवई येथील जयभीम नगरच्या रहिवाशांवर झोपडी हटविताना गर्भवती स्त्री व लहान मुलाला झालेली मारहाण, तसेच ६०० मागासवर्गीय कुटूंबांना बेघर केल्यामुळे नागरिकांमध्ये पसरलेली अन्याय व संतापाची भावना, शाळेच्या पहिल्याच दिवशी ४८ लाख विद्यार्थ्यांना गणवेशाविनाच शाळेत यावे लागल्याने मोफत गणवेश व पुस्तके या शासनाच्या धोरणाला बसलेली खिळ, शालेय पोषण आहार वाटपामध्ये झालेला गैरव्यवहार, विदर्भातील ११ जिल्हे हे महाराष्ट्रातील इतर जिल्ह्यांच्या तुलनेत मागासलेले असणे, विदर्भाचा अनुशेष मोठ्या प्रमाणात असून देखील सरकारला तो भरून काढण्यात आलेले सपशेल अपयश, मराठवाडा वॉटर ग्रीड प्रकल्पासाठी ठोस निधीची तरतूद न करणे, राज्यातील रखडलेले जलसंपदा प्रकल्प, मराठवाड्यातील सिंचन प्रकल्पाबाबत शासनाची असलेली उदासिनता, मुंबई-गोवा राष्ट्रीय महामार्ग क्र.६६ हा १३ वर्षांपासून रखडलेला असणे, या ठिकाणी होत असलेल्या अपघातांमुळे वाढत असलेली प्राणहानी, कोकणातील आंबा, काजू, फणस, नारळ, सुपारी बागा नष्ट होण्याच्या मार्गावर असणे, मच्छिमार बांधवांची सुरु असलेली उपासमार, माहे जुलै, २०२४ मध्ये झालेल्या अतिवृष्टीमुळे कोकणातील ग्रामीण भागातील रस्त्यांची झालेली दुरवस्था, मनरेगा अंतर्गत प्रलंबित कामे व निधीची आवश्यकता, निजामकालीन शाळांच्या बांधकाम अनुदानाची समस्या, या शासनाच्या कार्यकाळात बळावलेला भ्रष्टाचार, राज्यातील महानगरपालिका व नगरपालिकेमध्ये प्रशासक असल्यामुळे अधिकाऱ्यांची सुरु असलेली एकाधिकारशाही, विविध स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या कामांमध्ये वाढत असलेला भ्रष्टाचार, मेट्रो-१ प्रकल्पात रिलायन्स इन्फ्रा कंपनीचा हिस्सा अधिक किंमतीत खरेदी

करण्याच्या निर्णयामुळे शासनाचे झालेले कोट्यवधी रुपयांचे नुकसान, बृहन्मुंबई महानगरपालिका क्षेत्रातील नालेसफाईच्या कामात झालेल्या भ्रष्टाचारामुळे पाणी तुंबून जनजीवन विस्कळीत झालेले असणे, विविध देवस्थान तसेच वक्फ बोर्ड जमिनीचा गैरव्यवहार, महसूल विभागातील जुन्या कायद्यांमध्ये कालसुसंगत सुधारणेची आवश्यकता, ठाणे जिल्ह्यातील भिवंडी-वाडा रस्त्याची कामे निकृष्ट दर्जाचे झाल्याने वाढलेले अपघाताचे प्रमाण, राज्यात सुरु असलेली राष्ट्रीय महामार्गाच्या विस्तारीकरणाची कामे अपूर्ण असतानाही पूर्ण टोल घेण्यात येणे, जिल्ह्यात महामार्गावर एकच टोल अपेक्षित असताना एका जिल्ह्यात दोन ठिकाणी टोल असणे, स्थानिक नागरिकांना टोल-पास न दिल्यामुळे स्थानिकांचा वाढत असलेला असंतोष, राज्यातून उद्योगांचे पलायन होणे, अनेक उद्योग इतर राज्यात स्तलांतरीत करण्यासाठी सक्ती करणे, दाव्होस आर्थिक परिषदेमध्ये अनेक सामंजस्य करार होऊनही एकही प्रकल्प कार्यान्वित न होणे, याबाबत शासनाने श्वेतपत्रिका सादर करण्याचे आश्वासन देऊनही अद्याप काही कार्यवाही न होणे, त्यामुळे लाखो उच्चशिक्षित तरुणांना रोजगार मिळत नसल्याने युवकांमध्ये वाढलेला असंतोष, अकुशल व अल्पशिक्षित युवकांना रोजगारासाठी करावी लागणारी वणवण, नोकरभरतीकडे दुर्लक्ष, बेरोजगारीचे वाढते प्रमाण, तलाठी, वन व इतर विभागातील नोकरभरती प्रक्रियेत तसेच नीट परिक्षेत झालेली पेपरफुटी प्रकरणे, संबंधित दोषींवर कारवाई न होणे, सहकार, गृहनिर्माण व ऊर्जा विभागात सुरु असलेला अनागोंदी कारभार, कामगारांच्या प्रश्नांकडे शासनाचे होत असलेले दुर्लक्ष, याबाबत शासनाने करावयाची तातडीची कार्यवाही व शासनाची भूमिका."

सात : म.वि.प. नियम ९७ अन्वये अल्पकालीन चर्चा —

सर्वश्री विक्रम काळे, सतिश चव्हाण, ज्ञानेश्वर म्हात्रे, सुधाकर अडबाले, अभिजीत वंजारी, जयंत आसगांवकर, निरंजन डावखरे, धिरज लिंगाडे, जगन्नाथ अभ्यंकर, किरण सरनाईक, सत्यजीत तांबे, किशोर दराडे, **वि.प.स.** यांची म.वि.प. नियम ९७ अन्वये अल्पकालीन चर्चा —

"राज्यामध्ये शासनमान्य शाळा व कनिष्ठ महाविद्यालयांमध्ये सन १९८२ ची जुनी पेन्शन योजना लागू असतांना दिनांक १ नोव्हेंबर, २००५ पुर्वी रितसर जाहीरात देऊन नेमणूका दिलेल्या सर्व शिक्षक-कर्मचाऱ्यांची सन १९८२ च्या जुन्या पेन्शन योजनेनुसार भविष्य निर्वाह निधीची खाती उघडण्यात येणे, त्या खात्यावर दरमहा वेतनातून भविष्य निर्वाह निधीच्या हिश्याच्या रकमेचा हप्ता कपात होणे, तद्नंतर सन

२०११ मध्ये शालेय शिक्षण विभागाने वित्त विभागाचा संदर्भ देऊन परिपत्रक काढणे, दिनांक १ नोव्हेंबर, २००५ पूर्वी सेवेत आलेल्या परंतु, तद्नंतर १००% अनुदानावर आलेल्या शाळेतील शिक्षकांनाच सन १९८२ ची जूनी पेन्शन योजना लागू राहिल, असे कळविणे, त्यामुळे शिक्षक-कर्मचाऱ्यांत असंतोषाची व गोंधळाची परिस्थिती निर्माण होणे, सन २०२० मध्ये याबाबत एक अधिसूचना प्रसिध्द करणे, त्याला विरोध होताच ती अधिसूचना रद्द करणे, या सर्व शिक्षक-कर्मचाऱ्यांना जूनी पेन्शन योजना लागू करण्याबाबत अर्थनियोजन व शिक्षण सचिवांची समिती नियुक्त करणे, त्यावर शासनाचा कोणताच धोरणात्मक निर्णय न होणे, तद्नंतर शालेय शिक्षण विभागाकडून सम्यक समिती नियुक्त करणे, त्याचा अहवाल शासनास प्राप्त होणे, तरीही त्यावर शासनाचा कोणताच निर्णय न होणे, छत्रपती संभाजीनगर शिक्षक लोकप्रतिनिधीच्या पुढाकारातून या जुन्या पेन्शनच्या प्रश्नासाठी नागपूर अधिवेशन काळात मुख्यमंत्री व दोन्ही उपमुख्यमंत्री, मुख्य सचिव व संबंधित अधिकारी व विविध शासकीय, निमशासकीय अधिकारी-कर्मचारी, शिक्षक संघटनांच्या प्रतिनिधींसमवेत बैठक होणे, त्यामध्ये दिनांक १ नोव्हेंबर, २००५ पूर्वी जाहीरात दिलेल्यांना व त्यानंतर नियुक्ती आदेश दिलेल्यांना जुनी पेन्शन देण्याबाबत निर्णय घोषित करणे, तसेच दिनांक १ नोव्हेंबर, २००५ नंतर सेवेत आलेल्या सर्व शिक्षक तसेच कर्मचाऱ्यांना जुनी पेन्शन योजना लागू करण्याबाबत एका उच्चस्तरीय समितीचे गठन करणे, त्याचा अहवाल प्राप्त होताच त्यांना नविन सूधारित पेन्शन योजना लागू करण्याचा निर्णय मुख्यमंत्र्यांनी गत अधिवेशनात घोषित करणे, त्यानुसार या योजनेबाबत शिक्षक तसेच अधिकारी-कर्मचारी वर्गात संभ्रम व अनेक प्रश्न असणे, तेव्हा दिनांक १ नोव्हेंबर, २००५ पूर्वी सेवेत आलेल्या अंशतः अनुदानित, विनाअनुदानित व तद्नंतर १००% अनुदानावर आलेल्या शाळांमधील शिक्षक तसेच कर्मचाऱ्यांना सन १९८२ ची जुनी पेन्शन योजना लागू करणे तसेच दिनांक १ नोव्हेंबर, २००५ नंतर सेवेत आलेल्या शिक्षक-अधिकारी-कर्मचारी यांना लागू होणाऱ्या सुधारीत पेन्शन योजनेबाबत शासनाच्या वतीने अधिक स्पष्टता देणेबाबत शासनाने तातडीने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

आठ : शासकीय विधेयके —

(क) विधानसभेने संमत केल्याप्रमाणे — विधेयक विचारात घेणे :-

"सन २०२४ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक १८ - महाराष्ट्र कर विषयक कायदे (सुधारणा) विधेयक, २०२४"

(ख) पुरःस्थापनार्थ, विचार, खंडशः विचार व संमत करणे :-

- (१) सन २०२४ चे वि.प.वि. क्रमांक ४ – महाराष्ट्र सार्वजनिक विश्वस्त व्यवस्था (सुधारणा) विधेयक, २०२४
- (२) सन २०२४ चे वि.प.वि. क्रमांक ५ – महाराष्ट्र खाजगी कौशल्य विद्यापीठे (स्थापना व विनियमन) विधेयक, २०२४

(ग) विधानसभेने संमत केल्याप्रमाणे – विचार, खंडशः विचार व संमत करणे.

- (१) "सन २०२४ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ११ – महाराष्ट्र प्रादेशिक नियोजन व नगररचना (सुधारणा) विधेयक, २०२४"

विधेयक संयुक्त समितीकडे पाठविण्याबाबत सर्वश्री अंबादास दानवे, शशिकांत शिंदे, अभिजीत वंजारी, अशोक ऊर्फ भाई जगजाप, सचिन अहिर, वि.प.स. यांचा प्रस्ताव :-

"सन २०२४ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ११ – महाराष्ट्र प्रादेशिक नियोजन व नगररचना (सुधारणा) विधेयक, २०२४" विधानसभेची सहमती घेऊन दोन्ही सभागृहांच्या ३५ सदस्यांच्या संयुक्त समितीकडे त्यावरील प्रतिलिखित सहा महिन्यांच्या आत सादर करण्याचा अनुदेश देऊन विचारार्थ पाठविण्यात यावे."

- (२) "सन २०२४ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक १४ – महाराष्ट्र मालमत्तेच्या विरुपणास प्रतिबंध करण्याकरिता (सुधारणा) विधेयक, २०२४"
- (३) "सन २०२४ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक १६ – महाराष्ट्र स्पर्धा परीक्षा (अनुचित मार्गास प्रतिबंध) विधेयक, २०२४"

(घ) विधानसभेने संमत केल्यास — विचार, खंडशः विचार व संमत करणे.

(१) "सन २०२४ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक २० — महाराष्ट्र विशेष जन सुरक्षा विधेयक, २०२४"

(२) "सन २०२४ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक २१ — महाराष्ट्र कारागृहे व सुधार सेवा विधेयक, २०२४"

नऊ : (क) (मंगळवार, दिनांक २ जुलै, २०२४, बुधवार, दिनांक ३ जुलै, २०२४, गुरुवार, दिनांक ४ जुलै, २०२४, शुक्रवार, ५ जुलै, २०२४, सोमवार, दिनांक ८ जुलै, २०२४, मंगळवार, दिनांक ९ जुलै, २०२४ व बुधवार, दिनांक १० जुलै, २०२४ रोजीच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेला म.वि.प. नियम २६० अन्वये प्रस्ताव) —

श्री.प्रविण दरेकर, डॉ.मनिषा कायंदे, सर्वश्री विजय ऊर्फ भाई गिरकर, प्रसाद लाड, आमश्या पाडवी, अमोल मिटकरी, चंद्रशेखर बावनकुळे, विक्रम काळे, सतीश चव्हाण, रणजितसिंह मोहिते-पाटील, प्रा.राम शिंदे, सर्वश्री श्रीकांत भारतीय, रमेशदादा पाटील, श्रीमती उमा खापरे, सर्वश्री प्रविण दटके, रामराव पाटील, रमेश कराड, गोपिचंद पडळकर, वसंत खंडेलवाल, अमरीशभाई पटेल, ज्ञानेश्वर म्हात्रे, राजहंस सिंह, वि.प.स. यांचा म.वि.प. नियम २६० अन्वये प्रस्ताव — (मंत्र्यांचे उत्तर)

"राज्यातील शेतकरी व सर्वसामान्य जनतेचे कल्याण हे एकमेव ध्येय समोर ठेवून व नारी शक्ती आणि युवा शक्तीला प्राधान्य देऊन "शासन आपल्या दारी" या अभियानाच्या माध्यमातून महाराष्ट्र गतीमान ठेवण्याचा, जनकल्याणाचा वसा घेतलेल्या या शासनाचा प्रयत्न असणे, राज्यात एकीकडे दुष्काळाची होरपळ तर दुसरीकडे वादळी पाऊस, गारपीटीचा कहर सुरु असणे, खरेतर उन्हाळी तसेच रब्बी आणि खरीप अशा तिन्ही हंगामांवर नैसर्गिक आपत्तीनी घाला घातला असल्याचे निदर्शनास येणे, त्यामुळे शेत पिकांचे खुप नुकसान झाले असल्याची वस्तुस्थिती असणे, राज्यात कमी

पाऊस असलेल्या आणि जनावरांचा चाऱ्याचा प्रश्न निर्माण झालेल्या राज्यातील १२४५ महसुली मंडळात बारा छावण्या उभारण्यास शासनाने परवानगी दिली असणे, कांद्याला योग्य भाव मिळावा याकरिता कांद्याचे दर ठरविण्याचे अधिकार केंद्राच्या ग्राहक संरक्षण मंत्रालयाने स्वतःकडे ठेवले असणे, स्वर्गीय वसंतराव नाईक शेती स्वावलंबी मिशनला मजबुत करून शेतकरी आत्महत्या थांबविण्यासाठी टास्क फोर्सला बळकट करण्याचा निर्णय शासनाने घेतला असणे, कापसासाठी ५०० व सोयाबीनसाठी २७० शेतकरी उत्पादक कंपनी स्थापन करण्याचा निर्णय शासनाने घेतलेला असणे, धानाला २० हजार रुपये बोनस देण्याचा निर्णय घेतल्याने त्याचा ६ लाख शेतकऱ्यांना लाभ मिळू शकेल अशी तरतूद करण्यात येणे, शेतकऱ्यांकरिता "नमो शेतकरी महासन्मान निधी" योजना राबविण्यासाठी ५ हजार ७०० कोटींची तरतूद करून त्याचा पहिला हप्ता शेतकऱ्यांच्या बँक खात्यात जमा झाल्याचे निदर्शनास येणे, नुकसानीचे पंचनामे जलद व पारदर्शी होण्यासाठी ई-पंचनामा प्रणाली संपूर्ण राज्यात लागू करण्यात आली असणे, शेतकऱ्यांना दिवसा अखंडीत वीज पुरवठा करण्यासाठी "मागेल त्याला सौरऊर्जा पंप" उपलब्ध करून देण्याचा शासनाने निर्णय घेतला असणे, केवळ १ रूपयात पिक विमा योजना राबविण्यात येत असल्याने खरीप हंगामासाठी राज्यातील १ कोटी ७० लाख व रब्बी हंगामासाठी ६६ लाख अशा एकूण २ कोटी २३ लाख शेतकऱ्यांनी पिक विमा योजनेत विक्रमी सहभाग नोंदविला असल्याचे निदर्शनास येणे, शेतकऱ्यांना दिलासा देण्याकरिता एनडीआरएफच्या दराच्या दुप्पट दराने शेतकऱ्यांना मदत देण्याचा निर्णय शासनाने घेतला असणे, अतिवृष्टी व पुरामुळे झालेल्या पिकांच्या नुकसानाकरिता ७,१९६ कोटी रुपये इतका निधी मंजूर केला असणे, कमी पाऊस झालेल्या राज्यातील १,०२१ महसूल मंडळात दुष्काळ सदृश्य परिस्थिती जाहिर करण्यात येऊन तेथील शेतकऱ्यांना कर्जाचे पुनर्गठन, चालू वीज बिलात ३३.५ टक्के सूट यासारख्या विविध ८ सवलती लागू करण्यात आल्या असल्याचे निदर्शनास येणे, नानाजी देशमुख कृषी संजीवनी योजनेत पहिल्या टप्प्यात ४ हजार कोटी रुपयांचा निधी वाढवून आता ५,४६९ कोटी एवढा करण्यात आला असणे, राज्यात प्रथमच कांदा महाबँक हा पथदर्शी प्रकल्प सुरु करण्यात आला असणे, विदर्भातील नागपूर, काटोल, कळमेश्वर, मोर्शी, बुलढाणा येथे आधुनिक संत प्रक्रिया केंद्रे उभारण्याकरिता सुमारे २० कोटी रुपयांच्या खर्चास मान्यता देण्यात आली असल्याचे निदर्शनास येणे, भाऊसाहेब फुंडकर फळबाग

लागवड योजनेतील २,१२९ लाभार्थ्यांना ७ कोटी ५१ लाख रुपयांचा निधी दिला असल्याचे निदर्शनास येणे, "मागेल त्याला शेततळे" योजनेचा विस्तार करून मागेल त्याला फळबाग, मागेल त्याला ठिबक व तुषार सिंचन, मागेल त्याला शेततळ्याचे अस्तरीकरण, मागेल त्याला आधुनिक यंत्र, कॉटन श्रेडर इ. देण्याचा निर्णय करून त्याकरिता १ हजार कोटी यावर्षी खर्च करण्याचा शासनाचा मानस असणे, पारंपारिक शेतीला आधुनिक तंत्रज्ञानाची जोड देत शेतकरी वर्गाचा आर्थिक आधार बळकट करण्याकरिता मा.बाळासाहेब ठाकरे कृषी व्यवसाय व ग्रामीण परिवर्तन (स्मार्ट) प्रकल्प राज्यात कार्यान्वित केला असणे, त्यायोगे राज्यातील लहान आणि सिमांत शेतकरी तसेच कृषी नवउद्योजकांना केंद्रस्थानी ठेऊन शेतमालाला बाजारपेठ मिळवून देण्यासाठी शेतकरी ते खरेदीदार अशी मूल्यसाखळी विकसित करणे हा या प्रकल्पाचा उद्देश असणे, कृषी, शिक्षण, संशोधन आणि विद्यापीठांची संरचना आणि कार्यपध्दती अभ्यास करण्यासाठी माजी कुलगुरु डॉ. राजाराम देशमुख यांच्या अध्यक्षतेखाली समिती गठीत करण्यात आली असणे, राज्यातील सिंचन प्रकल्प पूर्ण करण्यासाठी विशेष मोहिम राबविण्याचे प्रस्तावित असून त्यायोगे २ वर्षात ६१ सिंचन प्रकल्प पूर्ण होणे अपेक्षित असणे, वैनगंगा-नळगंगा नदीजोड प्रकल्प कार्यान्वित केल्याने नागपूर, वर्धा, अमरावती, यवतमाळ, अकोला व बुलढाणा जिल्हयातील सुमारे ३ लाख ७१ हजार २७७ हेक्टर क्षेत्रास सिंचनाचा लाभ मिळणे, जलयुक्त शिवार अभियानांकरिता ६०० कोटी रूपयांच्या निधीची तरतूद करण्यात आली असणे, स्वच्छ व हरित ऊर्जेचे ध्येय साध्य करण्यासाठी जनाई-सिरसाई, पुरंदर यांसह सर्व शासकीय उपसा जलसिंचन योजनाचे सौरउर्जिकरण करण्यात येत असून त्याकरिता ४ हजार २०० कोटी रूपयांची तरतूद करण्यात आली असणे, म्हैसाळ, (जि.सांगली) येथे पथदर्शी सौरऊर्जा प्रकल्प राबविण्यात आल्याने सांगली आणि सोलापूर जिल्हयातील सुमारे ७५ हजार शेतकरी कुटुंबियांना याचा लाभ मिळाला असणे, कोल्हापूर आणि सांगली जिल्हयातील पुरामुळे होणारी जिवित व वित्तहानी टाळण्याकरिता आणि अतिरिक्त पाणी दुष्काळग्रस्त भागात वळविण्याकरिता जागतिक बँकेच्या सहाय्याने ३ हजार २०० कोटी रूपये किंमतीचा महाराष्ट्र प्रतिसादक्षम विकास कार्यक्रम राबविण्यात येणे, राज्यात गरजू महिलांना ओळखण्यासाठी व त्यांना सक्षम करण्यासाठी "नारी शक्ती दूत ॲप" हे एक क्रांतिकारी ॲप्लिकेशन राबविण्यात येत असणे, राज्यातील महिलांना कौशल्य विकास प्रशिक्षण देऊन आणि उद्योजकता विकासासाठी

सक्षम करण्याकरिता "पंतप्रधान नमो महिला सशक्तीकरण अभियान" राबविण्यात येत असणे, "मुख्यमंत्री माझी लाडकी बहिण योजना" राबविण्यात येऊन त्यायोगे २१ ते ६० वयोगटातील पात्र महिलांना दरमहा १५०० रुपये निधी देण्याचा निर्णय घेण्यात आला असणे, "शुभमंगल सामुहिक नोंदणीकृत विवाह" योजनेत लाभार्थी मुलांना देण्यात येणारे अनुदान १० हजार रुपयांवरून २५ हजार रूपये करण्यात येणे, "मुख्यमंत्री अन्नपूर्णा योजना" या माध्यमातून पात्र कुटुंबाला वर्षाला ३ गॅस सिलेंडर मोफत देण्याचे घोषित करण्यात आले असणे, महिला बचत गटानी उत्पादित केलेल्या वस्तूंना "उमेद मार्ट" आणि "ई-कॉमर्स ऑनलाईन प्लॅटफॉर्म" याद्वारे यावर्षात २५ लाख महिलांना लखपती करण्याचा उद्देश शासनाने ठेवला असणे, सन २०२४-२५ या शैक्षणिक वर्षापासून मुलींना मोफत उच्च शिक्षण देण्याचा निर्णय शासनाने घेतला असणे, प्रतिवर्षी १० लाख तरुण-तरुणींना प्रत्यक्ष कामावरील प्रशिक्षण देण्यासाठी "मुख्यमंत्री युवा कार्य प्रशिक्षण योजना" राबविण्यात येत असणे, मुंबई, पुणे, नागपूर, अमरावती, यवतमाळ, कोल्हापूर, छत्रपती संभाजीनगर, कराड, अवसरी खुर्द, जि. पुणे येथील तंत्रशिक्षण संस्थांमध्ये "सेंटर ऑफ एक्सलन्स" स्थापन करण्यात येणार असणे, राज्यातील बार्ती, सारथी, महाज्योती, अमृत इ. संस्थांमार्फत एकूण २ लाख ५१ हजार ३९३ विद्यार्थ्यांना रोजगाराभिमुख प्रशिक्षण देण्यात आले असून त्यायोगे ५२ हजार ४०५ विद्यार्थ्यांना नोकरीच्या संधी प्राप्त झाल्या असणे, महापे, नवी मुंबई येथे २५ एकर जागेवर "इंडिया जंग्स अँड ज्वेलरी पार्क" उभारून त्यायोगे १ लाख रोजगार निर्मिती करण्याचा शासनाचा प्रयत्न असणे, सिंधुदुर्ग जिल्ह्यात स्थानिकांना रोजगार उपलब्ध करण्यासाठी आंतरराष्ट्रीय दर्जाचे स्कुबा ड्रायव्हिंग केंद्र उभारण्याकरिता २० कोटी रुपये खर्चाची तरतूद करण्यात आली असणे, गोपीनाथ मुंडे ऊसतोड कामगार विकास महामंडळामार्फत ऊसतोड कामगारांच्या मुलां-मुलींसाठी ८२ शासकीय वसतीगृहे स्थापन करण्यास शासनाने मंजूरी दिली असणे, राज्यात पर्यटनाला चालना देण्यासाठी शाश्वत पर्यटन धोरण आखण्यात येत असणे, राज्यातील ५० नवीन पर्यटन स्थळांची निवड करून त्या ठिकाणी थीम पार्क, अॅडव्हेंचर स्पोर्ट, शॉपिंग मॉल, वॉटर मॉल आणि निवास व्यवस्था करण्यात येत असणे, बुलढाणा येथील लोणार, अंजिठा-वेरूळ, कळसूबाई, त्र्यंबकेश्वर तसेच कोकणातील सागरी किल्ल्यांच्या ठिकाणी पर्यटकांसाठी उच्च दर्जाच्या सुविधा निर्माण करण्यात येत असणे, सातारा येथील शिवसागर जलाशय,

भंडारा येथील गोसीखुर्द जलाशय तसेच जळगाव येथील वाघुर जलाशय येथे नाविन्यपूर्ण जलपर्यटन प्रकल्प राबविण्यात येत असणे, कोकणातील पर्यटनास चालना देण्यासाठी शिवकालीन ३२ गडकिल्यांचे नुतनीकरण व संवर्धन करण्याचे प्रस्तावित असणे, राज्यातील पर्यटकांना व भाविकांना योग्य दरामध्ये उत्तम व सुरक्षित सुविधा पुरविण्यासाठी श्रीनगर, जम्मू काश्मीर आणि अयोध्या येथे महाराष्ट्र भवन बांधण्याचा निर्णय घेतला असणे, छत्रपती शिवाजी महाराज यांचा पूर्णाकृती पुतळा राज्याच्या सीमेवर बांधणे, छत्रपती शिवाजी महाराज यांची वाघनखे राज्यात आणणे, बाळासाहेब ठाकरे आपला दवाखाना योजनेमध्ये समाविष्ट १४० चाचण्यांमध्ये वाढ करणे तसेच, आपला दवाखाना योजनेची व्याप्ती वाढवून ती मुंबईबाहेरही राज्यभर करण्याची आवश्यकता, विकसित महाराष्ट्राचा ध्यास घेऊन राज्यात शेतकरी, शेतमजूर, महिला व युवकांना बळकट करण्यासाठी व लोककल्याणकारी राज्य निर्माण करण्यासाठी करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

(ख) (शुक्रवार, दिनांक २८ जून, २०२४, शनिवार, दिनांक २९ जून, २०२४, सोमवार, दिनांक १ जुलै, २०२४, मंगळवार, दिनांक २ जुलै, २०२४, बुधवार, दिनांक ३ जुलै, २०२४, गुरुवार, दिनांक ४ जुलै, २०२४, शुक्रवार, ५ जुलै, २०२४, सोमवार, दिनांक ८ जुलै, २०२४, मंगळवार, दिनांक ९ जुलै, २०२४ व बुधवार, दिनांक १० जुलै, २०२४ रोजीच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेला म.वि.प. नियम २६० अन्वये प्रस्ताव) —

सर्वश्री अंबादास दानवे, सतेज ऊर्फ बंटी पाटील, शशिकांत शिंदे, अॅड.अनिल परब, सर्वश्री अशोक ऊर्फ भाई जगताप, सचिन अहिर, अरुण लाड, अभिजीत वंजारी, राजेश राठोड, सुधाकर अडबाले, धीरज लिंगाडे, किरण सरनाईक, सुनिल शिंदे, जयंत आसगावकर, वि.प.स. यांचा म.वि.प. नियम २६० अन्वये प्रस्ताव — (चर्चा पुढे सुरु व मंत्र्यांचे उत्तर)

"राज्यात सततचा पाऊस, नापिकी, दुष्काळ, टंचाई, अवकाळी, कर्जबाजारीपणा, कृषी विभागाच्या अपुऱ्या सोईसुविधा यामुळे शेतकरी संकटात आलेला असणे, परिणामी शेतकऱ्यांच्या आत्महत्यांमध्ये झालेली वाढ, शेतमालाला हमीभाव न मिळणे, बियाणे, खते यांच्या दरात झालेली

प्रचंड वाढ, शेतकऱ्यांचे उत्पन्न दुप्पट करण्याकडे होत असलेले दुर्लक्ष, शासनाने दुष्काळग्रस्त १०२१ महसूल मंडळांमध्ये सवलती जाहिर करूनही अद्याप शेतकरी वंचित असणे, पीक विम्याचे नियमितपणे हप्ते भरूनही शेतकरी पीक विम्यापासून वंचित राहणे, तथापि, विमा कंपनी दिवसेंदिवस मालामाल होणे, राज्यात एकीकडे भीषण पाणी टंचाई असताना टँकर माफीयांकडून नागरिकांची होत असलेली लूट, पाणी टंचाईचा प्रश्न सोडविण्यासाठी राबविण्यात आलेली "हर घर नल का जल" योजना अपयशी ठरणे, चारा छावण्या उभारण्याबाबत होत असलेले दुर्लक्ष, परिणामी पशुधनाचे झालेले नुकसान, दुष्काळाच्या पार्श्वभूमीवर शेतकरी संकटात असताना शेतकऱ्यांची संपूर्ण कर्जमाफी करण्याकडे होत असलेले जाणीवपूर्वक दुर्लक्ष, माहे जानेवारी ते मे, २०२४ या कालावधीत झालेल्या अवकाळी पावसामुळे झालेल्या नुकसानीची भरपाई अद्याप न मिळणे, कांद्यावर निर्यात बंदी असल्यामुळे कांदा उत्पादक शेतकरी शासनाच्या चुकीच्या निर्यात धोरणांमुळे अडचणीत आलेला असणे, शेतकऱ्यांना योग्य तो लाभ मिळण्यासाठी कांदा, सोयाबीन, कपाशी, तूर, हरभरा, भुईमूग, धान, उडीद, मूग, हळद, मिरची इ. पिकांना योग्य तो दर मिळवून देण्यास शासनाला आलेले अपयश, परिणामी शेतकऱ्यांचे होत असलेले आर्थिक नुकसान, धान, संत्रा उत्पादक शेतकरी नुकसान भरपाई पासून वंचित असणे, दूध उत्पादक शेतकऱ्यांना सरकारने घोषित केलेले अनुदान अद्यापही मिळालेले नसणे, राज्य सरकारने ७५ हजार पद भरती करण्याच्या घेतलेल्या निर्णयाची अजूनही पूर्तता केलेली नसणे, त्यामुळे अनेक तरुण-तरुणी रोजगारापासून वंचित असणे, जुन्या पेन्शन योजनेत असलेल्या त्रुटी, शिक्षकांच्या संच मान्यतेमध्ये असलेल्या त्रुटी, शक्तिपीठ महामार्गास शेतकऱ्यांचा विरोध असून प्रकल्प रेटण्याचा सुरु असलेला प्रयत्न, स्मार्ट प्रिपेड योजनेमुळे ठराविक उद्योजकांना फायदा होणार असणे, वीज दरामध्ये झालेली वाढ, महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगामार्फत होणारी भरती प्रलंबित असणे, महागाईत झालेली वाढ, राज्य शासनमार्फत घेण्यात आलेल्या विविध परिक्षांमध्ये झालेली अनियमितता, तसेच गत दोन वर्षांत शासनाच्या विविध विभागामध्ये अनेक भ्रष्टाचार व गैरव्यवहार उघडकीस येणे, कृषी उद्योग विकास महामंडळामध्ये मोठ्या प्रमाणावर होत असलेला भ्रष्टाचार, मेटालिडहाइड कीटकनाशके, कापूस साठवणपिशव्या, फवारणी पंप, डिजिटल मृदा आर्द्रता संवेदक या निविष्ठांच्या खरेदी प्रक्रियेमध्ये झालेला गैरव्यवहार, सेंट्रीय शेतीसाठीचा निधी अधिकाऱ्यांच्या

जाणीवपूर्वक दुर्लक्षामुळे अखर्चित राहणे, चंद्रपूरच्या महाऔष्णिक वीज निर्मिती केंद्रात निविदा प्रक्रिया व साहित्य खरेदीत करण्यात आलेला भ्रष्टाचार, आदिवासी विकास विभागात फर्निचर खरेदीमध्ये झालेला कोट्यवधी रुपयांचा गैरव्यवहार, सार्वजनिक आरोग्य विभागात टक्केवारी, वसुली, बदल्या-पदोन्नतीत गैरप्रकार, जेष्ठता डावलून पदस्थापना, औषध खरेदीमध्ये झालेला हजारो कोटींचा गैरव्यवहार, कामगार विभागांतर्गत बांधकाम कामगार मंडळामध्ये विविध योजनांमध्ये झालेला गैरव्यवहार, राज्य उत्पादन शुल्क विभागात सुरु असलेला भ्रष्टाचार तसेच आकृतीबंध पुनर्रचनेत झालेला गैरव्यवहार, अन्न व औषध प्रशासन विभागामध्ये सुरु असलेला भ्रष्टाचार, महसूल विभागात वाढलेला भ्रष्टाचार व त्यामुळे सर्वसामान्यांची होत असलेली परवड, वाळू धोरण राबविण्यास शासनास आलेले अपयश, त्यामुळे सर्व सामान्य नागरिकांची वाळू माफियांकडून होत असलेली फसवणूक, सातारा जिल्ह्यातील झाडाणी, ता. महाबळेश्वर गावात उच्चपदस्थ शासकीय अधिकाऱ्यांसह तेरा जणांनी ६४० एकर जमीनीची अत्यल्प दरात केलेली खरेदी, निवडणूक रोख्यांच्या माध्यमातून देणग्या देणाऱ्या कंपन्यांना राज्यातील विविध प्रकल्पांची कोट्यवधी रुपयांची देण्यात आलेली कंत्राट, संचालक, नगररचना, पुणे यांनी केंद्र शासनाकडून प्राप्त झालेल्या कोट्यवधी रुपयांच्या निधीचे योग्य प्रकारे नियोजन न केल्यामुळे हा निधी व्यपगत होणे, लोकसभेच्या सार्वत्रिक निवडणूकीच्या कालावधीत राजकीय दबावापोटी अधिकारी यांनी केलेला गैरव्यवहार, पाणी पुरवठा विभागात जलजीवन मिशन अंतर्गत कामाचे वाटप करताना ई-निविदा न राबविता केलेला गैरव्यवहार, याकडे शासनाचे झालेले अक्षम्य दुर्लक्ष, याबाबत शासनाने करावयाची तातडीची कार्यवाही व उपाययोजना."

(ग) (गुरुवार, दिनांक ४ जुलै, २०२४, शुक्रवार, ५ जुलै, २०२४, सोमवार, दिनांक ८ जुलै, २०२४, मंगळवार, दिनांक ९ जुलै, २०२४ व बुधवार, दिनांक १० जुलै, २०२४ रोजीच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेला म.वि.प. नियम २६० अन्वये प्रस्ताव) —

अॅड.अनिल परब, सर्वश्री सतेज ऊर्फ बंटी पाटील, शशिकांत शिंदे, सचिन अहिर, अशोक ऊर्फ भाई जगताप, अरुण लाड, अभिजीत वंजारी, राजेश राठोड, सुधाकर अडबाले, धीरज लिंगाडे, किरण सरनाईक, सुनिल

शिंदे, जयंत आसगावकर, वि.प.स. यांचा म.वि.प. नियम २६० अन्वये
प्रस्ताव —

"राज्यातील ढासळलेली कायदा व सुव्यवस्था, हत्या, बलात्कार, अपहरण, दरोडे, घरफोड्या, भ्रष्टाचार यासारख्या गुन्ह्यांना आळा घालण्यात शासनाला आलेले अपयश, गुन्हेगारांवर वचक बसण्याऐवजी त्यांचे वाढलेले मनोधैर्य, महिलांवरील लैंगिक अत्याचारात झालेली वाढ, नागपूर शहरातून तीन वर्षात सुमारे ११९५ अल्पवयीन मुली बेपत्ता झाल्याने उपराजधानीतील पालकांमध्ये पसरलेले भितीचे व चिंतेचे वातावरण, पुण्यात वाढत असलेले ड्रग्स, पब्स, अवैध बार याकडे गृह तसेच राज्य उत्पादन शुल्क विभागाचे होत असलेले दुर्लक्ष, त्यामुळे तरुणांमध्ये वाढत असलेली व्यसनाधिनता व गुन्हेगारी, राज्यात मुंबई, नागपूर व विशेषतः पुणे शहरात कोयता गँग व इतर गुन्हेगारीने मांडलेला उच्छाद, कल्याणीनगर हिट अँड रन प्रकरणानंतर शहरामध्ये कायदा व सुव्यवस्थेवर निर्माण झालेले प्रश्नचिन्ह, पुण्याच्या हिट अँड रन प्रकरणी पोलिसांची व ससून रुग्णालय प्रशासनाची संशयास्पद भूमिका, आरोपी बिल्डर पुत्राला वाचविण्यासाठी ससून रुग्णालयातील डॉक्टरांनी रक्त नमून्यामध्ये फेरफार केल्याचे निदर्शनास येणे, गडचिरोली जिल्ह्यातील बारसेवाडा येथे जादूटोणा केल्याच्या संशयातून एका पुरुषासह महिलेस जिवंत जाळून ठार केल्याची घडलेली धक्कादायक घटना, कोपडी येथे मागासवर्गीय तरुणाला जातीवाचक शिवीगाळ करून नंतर नग्न करून मारहाण केल्याने संबंधित तरुणाने केलेली आत्महत्या, राज्यात वकिलांवर होत असलेले प्राणघातक हल्ले, राहुरी येथील पाच लाखांच्या खंडणीसाठी आरोपींनी वकील दाम्पत्याचे अपहरण करून केलेल्या हत्येमुळे राज्यात कायदा सुव्यवस्थेचा उडालेला बोजवारा, कायद्याचा वचक न राहिल्याने विद्यमान लोकप्रतिनिधींनी पोलीस ठाण्यात केलेला गोळीबार व दहिसर येथे माजी नगरसेवकाची करण्यात आलेल्या हत्येचा तपास अद्यापही पूर्ण न होणे, नागरिकांमध्ये निर्माण झालेली असुरक्षिततेची भावना, इंदापूरचे तहसिलदार व रत्नागिरीचे उपजिल्हाधिकारी यांच्यावर वाळू माफियांकडून झालेला भ्याड हल्ला, एका महिला पत्रकारानी राजकीय पक्षाच्या उमेदवाराबाबत बातमी छापल्याने गुंडांनी त्यांना धमकविल्याचे निदर्शनास आलेला निंदनिय प्रकार, मराठा आंदोलकांवर आंदोलन मागे घेण्यात येऊन असंख्य गुन्हे दाखल करण्यात येणे, जालन्यात एका कुटुंबावर हल्ला करून त्यांचे घर पाडल्याचा

उघडकीस आलेला प्रकार, मिरा-रोड येथील लोकप्रतिनिधींनी पालिकेच्या कनिष्ठ अभियंत्यास केलेली मारहाण, हिंगोलीच्या लोकप्रतिनिधींनी महावितरण कर्मचाऱ्यास फोनद्वारे दिलेली धमकी, यामुळे प्रशासनाचे मनोधैर्य खच्चीकरण होत असल्याने जनसामान्यात शासनाविषयी पसरत असलेली असुरक्षिततेची भावना, राज्यातील पोलिसांच्या अंतर्गत समस्यांचे निवारण न होणे, वीस-बावीस तास काम करणारे पोलिस कर्मचारी, त्यांच्या निवासाचे प्रश्न, मानसिक आरोग्य आणि मानसिक आरोग्याअभावी निर्माण होणारे अन्य प्रश्नांकडे शासनाचे होत असलेले अक्षम्य दुर्लक्ष, राज्यात अंमली पदार्थांचा झालेला सुळसुळाट, गुटखा, विदेशी सिगारेट, ई-सिगारेट व तत्सम बंदी असलेल्या पदार्थांची बेकायदेशीररित्या ठिकठिकाणी सुरू असलेली विक्री, राज्यातील नगरपालिका / महानगरपालिकांमध्ये वाढत चाललेला भ्रष्टाचार, मुंबई महानगरपालिका, MSRDC आणि MMRDA मध्ये प्रकल्पाच्या किंमतीमध्ये केलेली छुपी वाढ, फुगविलेले अंदाजपत्रक व केलेला भ्रष्टाचार, सिडकोमध्ये होत असलेला भ्रष्टाचार, कौशल्य विकास व उद्योजकता विभागामध्ये सुरू असलेले गैरप्रकार, आदिवासी विकास विभागातील भ्रष्टाचार, सार्वजनिक आरोग्य विभागामध्ये सुरू असलेले गैरव्यवहार व भ्रष्टाचाराचा उद्रेक, अन्न व औषध प्रशासनामधील भ्रष्टाचार, अटल सेतूच्या कामातील अनियमितता, झोपडपट्ट्यांमधील स्वच्छतेच्या निविदेत कोट्यवधी रुपयांची अनियमितता, नाशिकच्या देवळाली शिवारातील टीडीआर गैरप्रकार, शालेय शिक्षण विभागातील शालेय गणवेश खरेदीमध्ये झालेला भ्रष्टाचार, मुंबई महानगरपालिकेत वाढत असलेला भ्रष्टाचार, नगरविकास विभागांतर्गत केंद्र शासनाकडून प्राप्त निधी अर्खचित राहणे, छत्रपती संभाजीनगर महानगरपालिकेने तयार केलेला चुकीचा विकास आराखडा, राज्यात औद्योगिक क्षेत्रांमधील कारखान्यांमध्ये विशेषतः नागपूर मध्ये सुरू असलेली स्फोटांची मालिका व त्यामुळे मोठ्या प्रमाणात झालेली वित्त व जीवितहानी, रासायनिक कंपन्यांमधून रसायनयुक्त पाणी प्रक्रिया न करता नद्यांमध्ये सोडले जात असल्यामुळे होणारे जलप्रदूषण, याबाबत शासनाने करावयाची तातडीची कार्यवाही व शासनाची भूमिका."

(घ) (मंगळवार, दिनांक ९ जुलै, २०२४ व बुधवार, दिनांक १० जुलै, २०२४ रोजीच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेला

म.वि.प. नियम २६० अन्वये प्रस्ताव) —

सर्वश्री प्रविण दरेकर, विक्रम काळे, चंद्रशेखर बावनकुळे, सतीश चव्हाण, आमश्या पाडवी, विजय ऊर्फ भाई गिरकर, अमोल मिटकरी, प्रसाद लाड, रामराजे निंबाळकर, डॉ.मनिषा कायंदे, श्री.निरंजन डावखरे, प्रा.राम शिंदे, सर्वश्री श्रीकांत भारतीय, राजहंस सिंह, रणजितसिंह मोहिते-पाटील, श्रीमती उमा खापरे, सर्वश्री रमेश कराड, निलय नाईक, प्रविण दटके, ज्ञानेश्वर म्हात्रे, रमेशदादा पाटील, रामराव पाटील, अमरीशभाई पटेल, गोपिचंद पडळकर, वसंत खंडेलवाल, वि.प.स. यांचा म.वि.प. नियम २६० अन्वये प्रस्ताव —

"मागील दोन वर्षांच्या काळात मुंबईसह एमएमआरडीए भागात पर्यावरणपूरक व गतीमान दळणवळण आणि गृहनिर्माण तसेच, झोपडपट्टी निर्मूलन हे मुद्दे प्रधान्याने विचारात घेऊन व विकासास केंद्रबिंदू मानून मुंबई, ठाणे, पुणे, नागपूर व छत्रपती संभाजीनगर सारख्या मोठ्या शहरात स्थानिकांचे जीवनमान उंचावण्यावर भर देऊन विकासाची नियोजनात्मक कालबद्ध कामे हाती घेण्यात आली असल्याची बाब निदर्शनास येणे, मुंबई, ठाणे, पुणे ही शहरे खडेमुक्त करण्याची संकल्पना प्रत्यक्षात आणण्याच्यादृष्टीने तेथील सर्व महत्वाच्या रस्त्यांचे काँक्रीटीकरण करण्याचा निर्णय घेण्यात येणे, मुंबई व ठाण्यासह उपनगरातील धोकादायक इमारतींचा समुह विकास करण्याच्या दृष्टीने मोठ्या प्रमाणावर प्रकल्प राबविण्यात येणे, मुंबईतील रेल्वे स्थानकांच्या दोन्ही बाजूकडील झोपडपट्टीधारकांच्या पात्रता निश्चित करण्यासाठी एक खिडकी व कालबद्ध स्थालांतरण योजना राबविण्याची तसेच, एसआरए प्रकल्पबाधितांच्या न्यायप्रविष्ट प्रकरणाबाबतीतील शासनाचे धोरण निश्चित करण्याची आवश्यकता, मुंबईतील भेंडीबाजार, धारावीसारख्या गजबजलेल्या भागांचे पुनर्वसन करण्याच्या दृष्टीने उभारण्यात येणारे एसबीयुटी सारखे गृहनिर्माण प्रकल्प नागरी पुनरूत्थान घडविणारे असल्याचे निदर्शनास येणे, जुन्या चाळींची व्याख्या बदलून हेरीटेज टीडीआर प्रत्यक्ष अंमलात आला असणे, स्वयंपुनर्विकासाच्या माध्यमातून गृहनिर्माण प्रकल्प अधिक गतीमान करण्यासाठी मुंबई जिल्हा बँकेकडून देण्यात येणा-या कर्ज मर्यादेत वाढ करण्यात आली असणे, एमएमआरडीए क्षेत्रात सहकारी गृहनिर्माण संस्थांच्या पुनर्विकासासाठी मुंबई जिल्हा बँकेला नोडल एजन्सी म्हणून मान्यता देण्यात

येणे, मानीव हस्तांतरण करण्यासाठी स्टॅम्प ड्युटी भरण्यात सुलभता होण्यासाठी मुद्रांक शुल्क अभय योजना सुरू करण्यात येणे, मुंबईतील बीडीडी चाळ पुनर्विकास प्रकल्पांतर्गत त्या परिसरातील अनिवासी झोपडीधारक, स्टॉलधारक यांची पात्रता निश्चित करण्याची प्रक्रिया सुरू असणे, बीडीडी चाळींच्या पुनर्विकास प्रकल्पांना प्रेत्साहन मिळावे यासाठी संबंधित पुनर्विकासाच्या करारनाम्यावर फक्त १ हजार रुपये मुद्रांक शुल्क घेण्याचा निर्णय घेण्यात येणे, झोपडपट्टी पुनर्वसनातील सदनिका हस्तांतरण शुल्कात ५० टक्के कपात करण्याचा निर्णय घेण्यात येणे, ठाणे शहरात एमआयडीसीच्या अभिन्यासामधील भूखंडावर जगातील सर्वात मोठा क्लस्टर प्रकल्प राबविण्यात येणे, म्हाडाकडून पुनर्विकास होणा-या इमारतींतील रहिवाशांना तसेच, झोपडीधारकांना विकासकांविरूद्ध महारेरामध्ये अपील करण्याचा अधिकार देण्याची आवश्यकता, इमारत पुनर्विकास करताना केलेल्या कराराप्रमाणे तेथील भाडेकरूंना पुनर्विकास प्रकल्प पूर्ण होईपर्यंत अनेक विकासकांकडून भाडे देण्यात येत नसल्याची बाब निदर्शनास येणे, मुंबईतील पोलीस कर्मचाऱ्यांना पुरेशी निवासस्थाने उपलब्ध करून देण्यासाठी दिर्घकालीन, मध्यमकालीन व तात्काळ अशा तीन टप्प्यांवर उपाययोजना करण्याचा तसेच, म्हाडाच्या मदतीने मुंबईतील पोलीस निवासस्थानांचा पुनर्विकास करण्याचा शासनाने निर्णय घेतला असणे, बंद पडलेल्या गिरण्यांमधील कामगारांना शासनाकडून घरे देण्याची योजना अधिक गतीमान करण्याची आवश्यकता, पुण्यातील सहकारी गृहनिर्माण सोसायट्या व गृहनिर्माण मंडळाच्या वसाहतींचे स्ट्रक्चरल ऑडीट करून पुनर्विकास करण्याची आवश्यकता, पीएमआरडीएच्या माध्यमातून पुणे शहरातील डीपी प्लॅन व रिंगरोड नव्याने तयार करण्याची आवश्यकता, पुणे शहरात विमानतळाकरिता जागा राखीव असून अन्य पायाभूत सुविधा तातडीने करण्याची आवश्यकता, स्वारगेट ते कात्रज, खडकवासला ते हडपसर मेट्रो रेल्वेच्या कामाला गती देण्याची आवश्यकता, मेट्रो, अटलबिहारी वाजपेयी शिवडी-न्हावाशेवा अटल सेतू, हिंदू हृदयसम्राट बाळासाहेब ठाकरे समृद्धी महामार्ग, स्वातंत्र्यवीर सावरकर सागरी सेतू, मुंबई-पुणे एक्सप्रेस वे, मिसिंगलिंक इ. पायाभूत सुविधांचे जाळे निर्माण करून राज्यातील मुंबई-ठाणे-पुणे इत्यादी भागातील प्रवास कमी वेळात व सुखकर करण्याचा प्रयत्न करण्यात येणे, मुंबईत घाटकोपर ते वर्सोवा पहिली लाईन, डी एन नगर-चारकोप ते दहिसर आणि डी एन नगर-बांद्रा ते मानखुर्द दुसरी लाईन, कुलाबा

ते अंधेरी (सीप्लू पर्यंत) तिसरी लाईन, वडाळाहून घाटकोपर, मुलुंड, ठाणे ते कासारवडवली पर्यंत चौथी लाईन, ठाणे ते भिवंडी, कल्याण पाचवी लाईन, स्वामी समर्थ, जोगेश्वरी ते कांजूरमार्ग सहावी लाईन आणि दहिसर पूर्व ते अंधेरी पूर्व एअरपोर्ट पर्यंत सातवी लाईन अशारितीने मुंबईत मेट्रोचे जाळे उभारण्यात आले असल्याने मुंबईवरील दळणवळणाचा बराचसा ताण कमी होण्यास मदत होणार असणे, तसेच मुंबईतील रस्त्यांवरील जवळपास ३५ टक्के ट्रॅफिक कमी होणार असणे, याकरिता महामुंबई मेट्रो ऑपरेशन कॉर्पोरेशन लि. कंपनीची स्थापना करून संबंधित काम गतीशील करण्यात येणे, नवी मुंबई विमानतळामुळे वाढणा-या लोकसंख्येसाठी नियोजित 'नैना' प्राधिकरणामार्फत २३ गावांच्या नियोजित आराखड्याच्या अंमलबजावणीस गती देण्याची आवश्यकता, सन २०३० पर्यंत एकूण ऊर्जा निर्मितीपैकी ४० टक्के ऊर्जा ही अपारंपारिक पध्दतीने निर्माण करण्याचे उद्दीष्ट असणे, केंद्र शासनाच्या नवीन "प्रधानमंत्री सुर्य घर मोफत वीज योजना" अंतर्गत रूफ टॉप सोलर पॅनल बसविण्यासाठी ७८ हजार रुपये मर्यादेपर्यंत अनुदान देण्यात येणार असणे, तसेच, ग्राहकांना ३०० युनिट पर्यंतची वीज मोफत मिळणार असणे, राज्यात सर्व उपसा सिंचन योजनांचे सौरऊर्जाकरण करण्यासाठी पुढील दोन वर्षांत आवश्यक तो निधी उपलब्ध करण्याचे प्रस्तावित असणे, वीज सेवा उपलब्ध नसलेल्या राज्यातील सुमारे ३७ हजार अंगणवाडी केंद्रांना सौरऊर्जा संच देण्याचे प्रस्तावित असणे, वन्य प्राण्यांद्वारे होणाऱ्या शेतपीकांच्या नुकसानाला आळा घालण्यासाठी डॉ.श्यामाप्रसाद मुखर्जी जन वन विकास योजनेतर्गत शेतकऱ्यांना सौरऊर्जा कुंपनासाठी अनुदान देण्यात येणार असणे, मुंबई महानगरपालिकेच्या विधी खात्यात सन १९७८ ते २०१० या कालावधीत वकीलांचे मानधन, बैठकीसाठीचा खर्च, वाचनालय शुल्क यासह विविध प्रशासकीय कामासाठी १४ कोटी ५७ लाख रूपये आगाऊ रक्कम उचलण्यात आली असल्याची बाब निदर्शनास येणे व विविध माध्यमातून या प्रकरणाचा शोध घेतला जात असताना संबंधित नस्ती सापडत नसल्याने या प्रकरणांची नस्ती बंद करण्याचा निर्णय प्रशासनाकडून घेण्यात आला असल्याची बाब निदर्शनास येणे, मुंबईतील एकूण १५०८ छोटे नाले व ३०९ मोठे नाले साफ-सफाईकरिता मुंबई महानगरपालिकेने सुमारे २५० कोटी रूपयांची तरतुद केली असल्याची बाब निदर्शनास येणे, पावसाळ्यापूर्वी नालेसफाईचे ७५ टक्के काम पूर्ण झाल्याचा पालिकेचा दावा खोटा असल्याची बाब निदर्शनास येणे, २ लाख ७३ हजार मेट्रीक टन गाळ कुठे

टाकला, क्षेपणभूमी कुठे आहे इ. बाबी प्रश्नांकित असल्याने प्रशासनाने नालेसफाई कामांची श्वेतपत्रिका काढण्याची आवश्यकता, मुंबईकरांच्या सुरक्षेसाठी आणि मुंबईवर नजर ठेवण्यासाठी शासनाकडून सुमारे १ हजार कोटी रूपयांचा निधी दिला असल्याची बाब निदर्शनास येणे, मुंबईकरांना तात्काळ आरोग्य सुविधा मिळाव्यात यासाठी मुंबईत मोबाईल मेडिकल युनिट सुरु करण्यात आले असणे, राज्यातील महानगरपालिका बरखास्त करून तेथील कार्यभार दिर्घकाळ प्रशासक चालवित असल्याने काही ठिकाणी प्रशासकांकडून मनमानी होत असल्याचे व तेथील माजी नगरसेवकांचा योग्य मान राखला जात नसल्याचे निदर्शनास येणे, मुंबई, पुणे, नागपूर, छत्रपती संभाजीनगर यासारख्या मोठ्या शहराचा मेगापॉलिस मेटाव्हर्स प्रकल्पाच्या मदतीने अत्याधुनिक तंत्रज्ञानाचा वापर करून अधिक गतीने विकास करण्याचा व ही शहरे झोपडपट्टीमुक्त करण्याचा तसेच, पायाभुत सुविधा उभारून पर्यावरणपूरक विकास करण्याच्यादृष्टीने शासनाने केलेली वा करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

दहा : अर्धा-तास चर्चा – म.वि.प. नियम ९२ अन्वये (बैठकीच्या शेवटी) –

(१) **प्रा.राम शिंदे, श्रीमती उमा खापरे, श्री.रमेश पाटील, वि.प.स. पुढील सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबींवर चर्चा उपस्थित करतील.**

"अहमदनगर जिल्ह्यातील कर्जत तालुक्यातील तुकाई उपसा सिंचन योजनेचे काम १८ महिन्यांमध्ये पूर्ण करणे अपेक्षित असताना मागील सहा वर्षांपासून तुकाई उपसा सिंचन योजना पूर्ण न केल्याने या परिसरातील हजारो हेक्टर शेती सिंचनाखाली आलेली नसणे, त्यामुळे या परिसरातील शेतकरी मोठ्या प्रमाणात आंदोलन करित असणे, स्थानिक लोकप्रतिनिधींनी व शेतकऱ्यांनी याबाबत शासनाकडे वारंवार बैठका आणि पत्रव्यवहार करूनही वन, महसूल व ऊर्जा विभागातील अधिकाऱ्यांच्या समन्वयाच्या अभावामुळे ही योजना प्रलंबित असणे, त्यासाठी या सर्व विभागातील संबंधित अधिकाऱ्यांवर ठोस कारवाई करण्याची आवश्यकता असणे, जलसंधारण विभागाने दिनांक ३ जानेवारी, २०१९ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये ६१.०३ कोटी रूपयांचा निधी देऊनही अधिकारी व प्रशासनाच्या मनमानी कारभारामुळे तुकाई उपसा सिंचन योजनेस नाहक विलंब होत असणे, त्यात वन, महसूल व ऊर्जा विभागाच्या समन्वयाच्या अभावामुळे सदर योजना पूर्ण

होण्यास अत्यंत विलंब होत असल्याने जनतेमध्ये मोठ्या प्रमाणात नाराजी पसरलेली असणे, यावर शासनाने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

- (२) **सर्वश्री शशिकांत शिंदे**, अरुण लाड, एकनाथराव खडसे, **वि.प.स.** पुढील सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबींवर चर्चा उपस्थित करतील.

"कोयना (जि.सातारा) धरणासाठी शासनाने सन १९६० मध्ये बऱ्याच शेतकऱ्यांच्या जमिनी संपादीत केल्या असून या शेतकऱ्यांचे पुनर्वसन अद्यापही करण्यात न आल्याने तसेच सन १९६० मध्ये पुनर्वसन कायदा अस्तित्वात नसल्यामुळे प्रकल्पग्रस्तांना पर्यायी जमिनी, कुटुंबातील एका व्यक्तीला नोकरी, नागरी सुविधा इत्यादी देण्याचे आश्वासन देण्यात येऊनही प्रकल्पग्रस्तांना ज्या ठिकाणी जमिनी उपलब्ध झाल्या त्या ठिकाणी प्रकल्पग्रस्तांचे पुनर्वसन करण्यात आले, परंतु अद्यापही त्यांना सोयी-सुविधा देण्यात आलेल्या नसल्याने सातारा जिल्ह्यातील पाटण व जावळी तालुक्यात एकूण ६८ वसाहती असून त्यातील गुळमोडी व मळकवडी या गावांना अद्यापही नागरी सुविधा देण्यात आलेल्या नाहीत, त्यामुळे तेथील नागरिकांमध्ये असंतोष पसरलेला असून या गावांना ग्रामपंचायतीचा दर्जा देण्याबाबत तेथील नागरिकांनी वेळोवेळी निवेदने देऊनही शासनाचे झालेले दुर्लक्ष, या प्रकरणी गावांना नागरी सोयी-सुविधा व ग्रामपंचायतीचा दर्जा देण्याबाबत शासनाने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

विधान भवन,
मुंबई,
दिनांक : १० जुलै, २०२४

जितेंद्र भोळे
सचिव (१) (कार्यभार),
महाराष्ट्र विधानपरिषद